

Broj: I-NM-1-54/11
Dana: 10. maja 2012.
NOVI SAD

ISTORIJSKI ARHIV U PANČEVU

Nemanjina 7
PANČEVO

Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine obratio se Pokrajinskom ombudsmanu predstavkom u kojoj se izražava nezadovoljstvo nezakonitim radom jednog broja osnivača ustanova iz oblasti kulture na teritoriji AP Vojvodine.

Nacionalni savet je u toku 2010. godine utvrdio za 37 ustanova kulture da predstavljaju ustanove od posebnog značaja za očuvanje, unapređenje i razvoj kulturne posebnosti i očuvanje nacionalnog identiteta mađarske nacionalne manjine, o čemu je obavestio osnivače ovih ustanova i same ustanove. Na sednici održanoj 16. maja 2011. godine Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine doneo je i odluke o iniciranju delimičnog prenosa osnivačkih prava (50 %) nad 13 ustanova kulture čija je osnovna delatnost očuvanje i razvijanje kulture nacionalne manjine, odnosno nad drugim ustanovama koje su od posebnog značaja za nacionalnu manjinu. Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine je odluke o iniciranju prenosa osnivačkih prava dostavio osnivačima ustanova.

Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine utvrdio je da su dve ustanove kulture čiji je osnivač Grad Pančevo od posebnog značaja za očuvanje, unapređenje i razvoj kulturne posebnosti i očuvanje nacionalnog identiteta mađarske nacionalne manjine i to: Istorijiski arhiv u Pančevu i Zavod za zaštitu spomenika kulture u Pančevu.

Pokrajinski ombudsman se povodom predstavke obratio Skupštini grada Pančeva zahtevom da se izjasni o razlozima zbog kojih nisu izmenjeni osnivački akti ustanova kulture za koje je utvrđeno da su od posebnog značaja za nacionalnu manjinu, te koje su aktivnosti do sada preduzete kako bi se u svemu postupilo u skladu sa Zakonom o nacionalnim savetima nacionalnih manjina („Sl. glasnik RS“, br. 72/2009).

Skupština grada Pančeva obavestila je Pokrajinskog ombudsmana aktom broj II-04/2011-sl od 29. decembra 2011. godine da je Grad Pančevo izvršio usklađivanje osnivačkog akta Istorijiskog arhiva u Pančevu sa Zakonom o kulturi („Sl. glasnik RS“, br. 72/2009) tako što je doneo Odluku o promeni osnivača Istorijiskog arhiva u Pančevu, te da je u toku procedura usklađivanja Statuta Istorijiskog arhiva sa Zakonom o kulturi, Zakonom o nacionalnim savetima i pomenutom Odlukom Skupštine grada Pančeva.

S obzirom na to da formulacijom člana 4 stav 2 Odluke o promeni osnivača Istorijiskog arhiva u Pančevu nije precizirano za koju/koje nacionalne manjine je Istorijiski arhiv u Pančevu ustanova od posebnog značaja za očuvanje, unapređenje i razvoj kulturne

posebnosti i očuvanje nacionalnog identiteta Pokrajinski ombudsman zatražio je od nadležnog organa dodatne informacije.

Dopisom br. II-04/2012-sl od 13. februara 2012. godine Skupština grada Pančeva izvestila je ovaj organ da je na teritoriji Grad Pančeva do sada samo Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine svojim aktom utvrdio da su Istorijski arhiv i Zavod za zaštitu spomenika kulture u Pančevu ustanove od posebnog značaja za mađarsku nacionalnu manjinu. Osnivačkim aktom pomenutih ustanova i Statutom Zavoda nije izvršeno preciziranje za koje nacionalne manjine su navedene ustanove od posebnog značaja već je upotrebljena „opšta“ formulacija, bez navođenja imena nacionalne manjine, koja stvara pravni osnov za dalje regulisanje ove materije u skladu sa zakonom dok je donošenje Statuta Istorijskog arhiva usklađenog sa Odlukom o promeni osnivača Istorijskog arhiva u Pančevu u toku.

Zakon o nacionalnim savetima i Zakon o kulturi koji regulišu utvrđivanje ustanove/a kulture za ustanove od posebnog značaja za nacionalnu manjinu i ovlašćenje nacionalnog saveta nacionalne manjine da učestvuje u upravljanju tim ustanovama usvojeni su na sednici Narodne skupštine 31. avgusta 2009. godine. Navedeni propisi stupili su na snagu 11. septembra 2009. godine, odnosno primenjuju se više od dve godine.

Zakonom o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, u članu 18. stav 1. tačka 1. propisano je da nacionalni savet utvrđuje koje su ustanove u oblasti kulture od posebnog značaja za očuvanje, unapređenje, i razvoj posebnosti i nacionalnog identiteta nacionalne manjine.

Članom 24. Zakona o kulturi („Sl. glasnik RS“, br. 72/2009) propisano je da Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave mogu osnivati ustanove radi očuvanja, unapređenja i razvoja kulturne posebnosti i očuvanja nacionalnog identiteta nacionalnih manjina, odnosno mogu, na predlog nacionalnog saveta nacionalne manjine, izmenom osnivačkog akta za pojedine postojeće ustanove utvrditi da su od posebnog značaja za očuvanje, unapređenje i razvoj kulturne posebnosti i očuvanje nacionalnog identiteta nacionalnih manjina.

U vezi sa imenovanjem članova upravnog odbora ustanove kulture koja se osniva u skladu sa članom 24. Zakona o kulturi, odnosno za koju se izmenom osnivačkog akta utvrdi da je od posebnog značaja za očuvanje, unapređenje i razvoj kulturne posebnosti i očuvanje nacionalnog identiteta nacionalne manjine, u članu 42. stav 3. Zakona propisano je da se najmanje jedan član upravnog odbora imenuje na predlog odgovarajućeg nacionalnog saveta nacionalne manjine. Kada više nacionalnih saveta nacionalnih manjina daje predlog za člana upravnog odbora, predlog zajednički podnose svi zainteresovani nacionalni saveti nacionalnih manjina.

Pitanje utvrđenja ustanove kulture za ustanovu od posebnog značaja za očuvanje unapređenje i razvoj kulturne posebnosti i očuvanje nacionalnog identiteta nacionalnih manjina i izmena osnivačkog akta te ustanove jasno je regulisano Zakonom o

nacionalnim savetima nacionalnih manjina i Zakonom o kulturi. Problemi koji bi se eventualno mogli javiti u postupanju nadležnih organa Grada Pančeva i/ili ustanova kulture u pitanju po zahtevu Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine (ili drugih nacionalnih saveta nacionalnih manjina) u vezi sa utvrđivanjem pojedinih ustanova kulture čiji je osnivač Grad za ustanove od posebnog značaja za očuvanje, unapređenje i razvoj kulturne posebnosti i očuvanje nacionalnog identiteta nacionalnih manjina i u vezi sa imenovanjem članova upravnog i/ili nadzornog odbora tih ustanova mogli bi se uspešno rešiti dogovorima između svih zainteresovanih strana.

Nacionalni savet mađarske nacionalne manjine je još u toku 2010. godine dostavio nadležnim organima Grada Pančeva akt kojim utvrđuje Istorijски arhiv u Pančevu za ustanovu kulture od posebnog značaja za ovu nacionalnu manjinu, te kojim se traži da nadležni organi preduzmu odgovarajuće aktivnosti kako bi se osnivački akt navedene ustanove uskladili sa pomenutim utvrđenjem Nacionalnog saveta.

Unošenje „opšte“ formulacije u osnivački akt Istorijskog arhiva u Pančevu kojom se utvrđuje da se radi o ustanovi od posebnog značaja za očuvanje, unapređenje i razvoj kulturne posebnosti i očuvanje nacionalnog identiteta nacionalnih manjina i odredbi kojima se daje pravni osnov da se po jedan član upravnog i nadzornog odbora ustanove imenuje na predlog nacionalnog saveta nacionalne manjine bez usklađivanja statuta ustanove sa osnivačkim aktom i preciziranja u istom da se radi o ustanovi od posebnog značaja za mađarsku nacionalnu manjinu onemogućava ostvarivanje ovlašćenja Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine propisanih Zakonom o nacionalnim savetima nacionalnih manjina .

Shodno navedenom, imajući u vidu zakonsku regulativu kojom se uređuje ova oblast, protek vremena od početka primene pomenutih zakona i momenta dostavljanja akta Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine nadležnim organima Grada Pančeva o utvrđivanju ustanova kulture od posebnog značaja na teritoriji Grada Pančeva, Pokrajinski ombudsman smatra da nema opravdanih razloga što ceo postupak izmene osnivačkog akata i usklađivanje statuta Istorijskog arhiva u Pančevu sa izmenjenim osnivačkim aktom traje neprimereno dug vremenski period.

U konkretnom slučaju nespремnost nadležnih organa Grada Pančeva da izmeni osnivačke akte pomenutih ustanova, odnosno nadležnog organa Istorijskog arhiva u Pančevu da nakon izmene osnivačkog akta izmeni ili donese novi Statut direktno je uticalo i utiče na vršenje nadležnosti Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine i nivo ostvarivanja zakonom ustanovljenih prava nacionalnih manjina.

Imajući u vidu napred navedeno, Pokrajinski ombudsman po sprovedenom postupku, u skladu sa članom 33. stav 1. tačka 2. Pokrajinske skupštinske odluke o Pokrajinskom ombudsmanu ("Službeni list APV", br. 23/02, 5/04, 16/05 i 18/09), Istorijskom arhivu u Pančevu i Skupštini grada Pačeva, upućuje sledeću

PREPORUKU

Potrebno je da Upravni odbor Istorijskog arhiva u Pančevu i Skupština grada Pančeva bez odlaganja preduzmu sve neophodne mere kako bi obezbedili primenu Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Upravni odbor Istorijskog arhiva će uskladiti Statut ustanove sa Odlukom o promeni osnivača Istorijskog arhiva u Pančevu („Sl. lista Grada Pančeva“ br. 5/11 i 22/11 ispravka) i aktom Nacionalnog saveta mađarske nacionalne manjine kojim je ista ustanova utvrđena za ustanovu kulture od posebnog značaja za očuvanje, unapređenje i razvoj kulturne posebnosti i očuvanje nacionalnog identiteta mađarske nacionalne manjine tako što će uneti u Statut odredbu da je Istorijški arhiv u Pančevu ustanova od posebnog značaja za očuvanje, unapređenje i razvoj kulturne posebnosti i očuvanje nacionalnog identiteta mađarske nacionalne manjine.

Skupština grada Pančeva će, po dopuni Statuta od strane Upravnog odbora Istorijskog arhiva, bez odlaganja staviti na dnevni red prve naredne sednice Skupštine grada predlog za davanje saglasnosti na istu.

Istorijški arhiv u Pančevu i Skupština grada Pančeva obavestiće Pokrajinskog ombudsmana o preduzetim merama po preporuci, u roku od 30 dana od prijema iste, a u skladu sa članom 33. stav 2. Pokrajinske skupštinske odluke o Pokrajinskom ombudsmanu.

S poštovanjem,

**ZAMENICA POKRAJINSKOG OMBUDSMANA
ZA ZAŠTITU PRAVA NACIONALNIH MANJINA**

Eva Vukašinović